

Aulari CRTTT - Escola de Teixits
Plaça Indústria, sn
T 93 795 46 25 (Secretaria)
T 62 767 38 27 (Coordinació)
03860 Canet de Mar (Barcelona)

GUIA DIDÀCTICA DEL CURS

EL TEATRE A TRAVÉS DE COMEDIANTS

Docent: Jaume Bernadet Munné
Curs 2016-2017. UNED Sènior
UNED Província Barcelona Canet de Mar

1. PRESENTACIÓ DE LA GUIA

El teatre a través de Comediants és ensenyar, a través de la pròpia experiència, els diferents estils i llenguatges del teatre utilitzats per la companyia i les influències que hem tingut d'altres creadors i grups del nostre país i de la resta del món.

El teatre de Comediants posa en escena l'imaginari col·lectiu. Hem estat professionals de l'efímer, investigadors de la comunicació i la participació ciutadana. Innovadors de les dramatúrgies festives. Creadors de grans espectacles de carrer arreu del món. Ens hem barrejat amb altres grups i ens hem enriquit amb les seves troballes. Som divulgadors de les nostres arrels. Adoradors del sol i del foc, enamorats dels contes sota la lluna, ambaixadors de la llum i el tarannà mediterrani. Constructors d'un llenguatge que arriba a totes les edats. Bàsicament se'ns coneix com a grup teatral, però també hem fet discos, llibres, cerimònies esportives, pel·lícules, exposicions, materials pedagògics, sèries de televisió, operes. Durant els 44 anys d'existència hem estat autodidactes però també hem tingut grans mestres, hem treballat la creació col·lectiva, hem escrit el text, hem compost les partitures, après a coreografiar i a dansar, hem confeccionat vestuari per centenars de personatges, hem modelat nombroses mascaretes i construït escenografies de totes mides.

Hem après a utilitzar el foc en els nostres grans espectacles. Hem viscut molts anys en una comunitat de creació artística i hem anat inventant un nou llenguatge: el llenguatge Comediants. A partir del camí recorregut pel nostre estil de fer teatre proposo explicar la seva forma i el seu fonament i contextualitzar-lo dins l'evolució del teatre en general.

2. INTRODUCCIÓ GENERAL DE LA MATÈRIA

Coneixerem i comentarem quins materials emocionals, artístics, poètics, musicals, tradicionals, llegendaris, costumistes treballa la companyia per fer el seu teatre. Veurem quines són les fonts d'inspiració. Anirem de viatge a altres cultures per veure quines influències d'altres grups, estils i col·lectius ens han condicionat i guiat. Valorarem el teatre d'arrel. Som fills del que es coneix com teatre independent que sorgeix d'una tradició teatral rica i fecunda a casa nostra: no hi ha poble que no representi els pastorets, gran pedrera d'actors i actrius. Reivindicarem la importància del teatre nascut a les acaballes de la dictadura, un temps gris, però amb molta gent de teatre compromesa a cercar noves formes per assolir la llibertat. La companyia ha crescut i ha evolucionat gràcies a la imprescindible acollida de la gent i a les oportunitats brindades per entitats veïnals i ciutadanes que ens ha permès aprendre i desenvolupar el llenguatge de carrer. Junts, ciutadans, ciutadanes i actors hem recuperat el carrer com espai de llibertat. No volem oblidar d'on venim; de les valuoses aportacions d'actors, actrius, dramaturgs i artistes compromisos, que van ser estroncades per la guerra civil, com tantes i tantes iniciatives progressistes que van engegar els homes i dones que van començar a construir la República.

3. OBJETIUS

- Ensenyar, a través de la pròpia experiència, els diferents estils i llenguatges del teatre utilitzats per Comediants.
- Analitzar les influències que hem tingut d'altres creadors i grups del nostre país.
- Conèixer els estils de creadors i companyies de teatre d'arreu del món.
- Valorar la importància del teatre com a eina participativa i d'inclusió social.
- Mostar la utilització de diverses arts en la representació dels nostres espectacles teatrals (dansa, recitació, música, manipulació d'objectes, ús de la pirotècnica, apropiació de l'arquitectura urbana).
- Aprofundir en la història del teatre del segle XX.
- Comparar diverses obres de Comediants amb estils universals del teatre emprats per la companyia:

La Comèdia. El Circ. El clown. La Fabula. El Musical. El teatre de titelles. El teatre d'ombres. L'Auto sacramental. Les invasions teatrals urbanes. El Teatre independent. El Teatre d'arrel antropològica. La commedia dell'arte. El happening. La performance. El teatre de carrer. El teatre al món de l'esport. El teatre infantil i familiar. El teatre i els mitjans audiovisuals.

Aulari CRTTT - Escola de Teixits
Plaça Indústria, sn
T 93 795 46 25 (Secretaria)
T 62 767 38 27 (Coordinació)
03860 Canet de Mar (Barcelona)

4. REQUERIMENTS PREVIS

No fan falta requeriments especials de teatre. Sols estar obert a noves consideracions com el fet que tots juguem un paper al món, tots en un moment o altre fem comèdia, tots sabem que els polítics fan teatre, tots estem subjectes al cicle de les estacions i participem en la celebració del ritual del cicle festiu. A tots ens agrada que ens expliquin contes. I encara que algú pensi que és espectador, en algun moment o altre també és actor. Relacionar-se amb l'altre és interactuar amb l'altre.

El professor es considera un Comediant, per tant jugarà a aparentar allò que no sent (segons la definició de comediant al diccionari) però sentint-ho molt, doncs hi ha dedicat la vida.

5. ELS MITJANS

El curs està dividit en 15 sessions de dues hores de duració.

A cada funció es combinarà:

- Monòlegs amb suc: Les sessions combinaran les vivències teatrals professionals amb el debat amb els alumnes.
- Teatralitzacions: En alguns moments utilitzarem elements de caracterització com mascaretes, barrets, etc., per entendre millor els arquetips teatrals.
- Visualitzacions: Veurem fragments d'obres, consultarem els llibres objecte creat per la companyia, visualitzarem les sèries i els films.
- Audicions: escoltarem les músiques creades per cada escena de diferents espectacles.
- Consulta: comentarem projectes de gran format, llibrets i partitures esbossos, figurins i maquetes.

6. CONTINGUTS

UNITAT 1. NON PLUS PLIS i el teatre dels anys 60-70

1. Introducció a l'obra i al context.
2. Fugint del teatre de tresillo.
3. Grup d'estudis teatrals d'Horta i la renovació teatral.
4. Joglars, el mim i el llenguatge del cos.
5. Fabià Puigcerver, Lluís Pasqual, J.J. Graells, impulsors del Teatre Lliure.
6. Fills dels Pastorets i La Passió.
7. El Teatre Amateur, viver de nous talents.
8. A la recerca d'un Teatre ritual. Trençar l'espai, el cercle forma primitiva del teatre.
9. Elements tradicionals en un escenari transgressor. Música, gest, gegants i capgrossos a escena.
10. Non Plus Plis, treball de fi de curs de l'Institut del teatre de BCN (1 /6/1972)

Aulari CRTTT - Escola de Teixits
Plaça Indústria, sn
T 93 795 46 25 (Secretaria)
T 62 767 38 27 (Coordinació)
03860 Canet de Mar (Barcelona)

11. La censura.

12. Espurnes de llibertat: actuant a la Universitat de Prada (25/8/1972)

UNITAT 2. CATAOC I ELS MESTRES (1973)

1. El joc, base del teatre.
2. El mestre Jaques Lecoq i l'escola de París.
3. El bufó, el clown, el Pierrot, l'Arlequí.
4. Donato Sartori i els arquetips de la Commedia dell'arte.
5. Creadors i directors de casa nostra: J. A. Codina, Arrizabalaga, Iago Pericot.
6. Cataoc, comunicació directe amb el públic.
7. Teatre a la TV. Un globo, dos globos, tres globos (1975)

UNITAT 3. PLOU I FA SOL, COMMEDIA DELL'ARTE A LA CATALANA (1976)

1. Teatre fet amb elements de terrat i de les golfes.
2. L'alegria que passa.
3. Teatre per la recuperació del carrer i per les associacions de veïns.
4. El Grec 75 i l'assemblea d'actors i directors: Un teatre pel poble.
5. Plou i fa sol, mètode de creació col·lectiva.
6. El dilema de viure al camp o a la ciutat. Nòmada-sedentari
7. La revolució dels espais escènics.
8. Taller perquè tothom faci teatre.
9. Reobrint teatres tancats arreu de Catalunya des del temps de la guerra.

UNITAT 4. TERRA D'ESCUDELLA I ELS PRIMERS GUIONISTES DE LA COMPANYIA (1976)

1. El guió televisiu *versus* guió teatral: Obiols, Vidal i Camps.
2. Del guió escrit a l'actuació al plató. Adaptacions i modificacions.
2. Com representar la història de Catalunya d'una manera molt informal.
3. Lliçons de català.
4. La Filomena, nena transgressora.
6. Exteriors a Canet i Esterri d'Àneu.
7. Els entremesos de la festa incorporats al discurs teatral.

UNITAT 5. DEL TEATRE ODÈON DE CANET AL MÓN (1975-1985)

1. Saló Diana. (77) Autogestió teatral a càrrec de l'Assemblea de Treballadors de l'Espectacle.
2. L'Odèon de Canet. Obertura, recerca de llenguatges, espai d'experimentació
3. La Performance i el Happening. Llenguatges teatrals urbans.
4. Gira a Polònia. Ósmego Dnia. Intercanvi i co-creació.
5. Bread and Puppet. Teatre de compromís polític.
6. Odin Teatret i les arrels antropològiques del teatre.

Aulari CRTTT - Escola de Teixits
Plaça Indústria, sn
T 93 795 46 25 (Secretaria)
T 62 767 38 27 (Coordinació)
03860 Canet de Mar (Barcelona)

7. El Living Theatre i el teatre de provocació.
8. La Claca i el pintor Joan Miró a "Mori el Merma".
9. Tortell Poltrona i el Circ català.
10. La Orquesta Platería, una altra festa major possible.
11. Bergamo i el Terzo Teatro. Eugenio Barba i Jerzy Grotowski.

UNITAT 6. CERIMÒNIA INAUGURAL I CERCAVILES . LA RECUPERACIÓ DEL CARNAVAL DE VENÈCIA (1975-2016)

1. Canet, camp de proves de llenguatges de teatre de carrer.
2. El Carnaval de Canet. Recuperació i estructura dramàtica.
3. Venècia. Recerca per inventar el nou Carnaval.
4. La Tauromàquia i el vol del Turc. Dramatitzant mites i tradicions.
5. L'Ingenio, els germans Salvador, Casa Forest (globus de paper, decorats, mascarees de paper, disfresses i artesanía teatral i festiva).
6. Teatre a espais no teatrals (mercats, carreteres, terrats, patis, estacions de metro, poliesportius).
7. Festes Majors. Inventant noves formes d'actuació al carrer.
8. Els Comediants. Invasione diabòlica degli spagnoli a Napoli.

UNITAT 7. SARAU. EL BALL TRADICIONAL TEATRALITZAT (1976)

1. Els actors aprenem a ser músics i a fer passos de dansa.
2. La importància de la música en el nostre teatre.
3. Dharma i Comediants. Teatre per concerts i música per a teatre.
4. El Canet-Rock. Teatre per a milers d'espectadors.
5. Els llenguatges parateatrals, cabaret, music-hall, màgia, ombres.
6. Integració del públic en l'obra.
7. Apoteòsic Sarau de Gala: del ball tradicional a la participació teatralitzada.
8. Temporada Sarau al 5è aniversari del Lliure de Gràcia. ('81)
9. La importància de l'activisme cultural de les cooperatives. A cada poble un teatre, com a mínim.

UNITAT 8. SOL SOLET. DEL CARRER AL TEATRE, AL LLIBRE I AL DISC (1978)

1. La creació col·lectiva.
2. La primavera al Tinell.
3. Dramatització de llegendes, aplecs, danses.
4. Dramatürgies de carrer i adaptacions a teatres convencionals.
5. El Sol Solet a escenaris de tot el món. Llenguatge universal.
6. L'arquitectura és l'escenari.
7. D'obra de teatre a llibre interactiu.
8. Enregistrament d'un disc en honor del viatge del sol.

Aulari CRTTT - Escola de Teixits
Plaça Indústria, sn
T 93 795 46 25 (Secretaria)
T 62 767 38 27 (Coordinació)
03860 Canet de Mar (Barcelona)

UNITAT 9. DIMONIS, UN CLÀSSIC DE TEATRE DE CARRER (1981-2016)

1. Faunes, sàtirs, arlequins.
2. La Patum de Berga. Rites i mites dels catalans.
4. Dant i l'infem.
5. El foc i la música.
6. L'escenografia pirotècnica.
7. Actors i músics convertits en muntadors i manipuladors de pirotècnica.
8. Dimonis i la propagació del correfoc arreu de pobles de Catalunya.
9. Dimonis, un clàssic del teatre de carrer.
10. El foc de la festa. Dimonis a la cerimònia de Cloenda dels jocs olímpics BCN'92.
11. Dimonis segueixen transformant espais.

UNITAT 10. TÀRREGA, DE FESTA MAJOR A FESTIVAL DE TEATRE (1981)

1. Sant'Arcangelo di Romagna. Expedició del teatre català.
2. Integració dels "teatrerus" a la vida del poble.
3. Carrers i places convertides en escenaris a l'aire lliure.
4. Sant Isidro i el documental "Que vienen los cómicos".
5. Obertura de les festes de la Mercè de Barcelona: neix el Correfoc.
6. Somni d'un carrer. Catàleg de llenguatges del nou teatre de carrer (1982).
7. Triomfant al Festival d'Avinyó.
8. Les Influències de Pina Bausch.

UNITAT 11. ALÈ. LA CREACIÓ COL·LECTIVA AL MÀXIM EXPONENT

1. Inspirats en la temàtica del Auto sacramental.
2. La creació col·lectiva com a mètode dramàtic.
3. Els oficis del teatre.
4. Karnabal. D'obra de teatre a pel·lícula.
5. Companys de viatge: El Footsbarn Travelling Theatre, els actors de Arianne Mnouchkine del Théâtre du Soleil.
6. Maurizio Scaparro, Rafael Azcona i la versió de El Quixot a Cinecittà.
7. Les influències del cineasta Federico Fellini (I Clown i Amarcord) al nostre teatre.

UNITAT 12. LA NIT. LA VINYA CENTRE DE CREACIÓ COMEDIANTS

1. Actors, músics i ballarins fent un altre llibre.
2. Centre de Creació Comediants La Vinya.
3. La Vinya convertida en Canet Città pel rodatge de la sèrie "Teveo de Noche".
4. Nit de Nits i el curs internacional de teatre.
5. El Congrés Internacional de Cultura a la Vinya de Canet. Ens visiten els Mestres.
6. La Vinya, seu de la FAI AR (Formació Avançada Itinerant de les Arts del Carrer).
7. El Batxillerat d'arts escèniques.
8. La Capsa de somnis. Maleta pedagògica per ensenyar a fer teatre.

Aulari CRTTT - Escola de Teixits
Plaça Indústria, sn
T 93 795 46 25 (Secretaria)
T 62 767 38 27 (Coordinació)
03860 Canet de Mar (Barcelona)

9. Les colònies artístiques amb el cor infantil de l'Orfeó Català.
10. Les colònies artístiques amb la OSV (Orquestra Simfònica del Vallès).

UNITAT 13. TEATRE PER A GRANS ESDEVENIMENTS. CAVALCADA EXPO

1. El teatre de carrer a les cavalcades.
2. Renovar les formes teatrals dels carros al·legòrics del Renaixement.
3. Altres formes de cavalcades. Públic sense moure's, el teatre passa per davant seu.
4. Escenaris de carrer. El públic itinera d'escena a escena.
5. La magia del tiempo. Cabalgata de l'Expo Sevilla.
6. Elogio de la locura. Cavalcada pels 500 anys del Quixot.
7. Altres cavalcades: Mozart andante. Terpsícore. Cabalgata de las artes. Llevantada d'artistes. Rierada Espriu.

14. EL LLIBRE DE LES BÈSTIES (1995). LITERATURA A ESCENA

1. Comediants posa en escena el primer text d'un autor.
2. El llegat de Ramon Llull.
3. J. J. Guillén. Escenògraf que deixa petja.
4. El Llibre de les Bèsties. L'espai escènic i la màscara antropomòrfica.
5. Les influències del moviment de la Bauhaus. Escola de creació interdisciplinari dels anys 20 a Alemanya.
7. Personatges amb formes geomètriques.
8. Artefactes parateatral.

15. TEMPUS (1997) I EL TEATRE D'ARRELS

1. Comediants inaugura la sala petita del TNC.
2. Els Germans Castells, constructors d'escenografies.
3. La Mort i la vida, tema molt present en les dramatúrgies de Comediants.
4. El cicle festiu de l'any a escena.
5. La font d'inspiració inesgotable del Costumari de Joan Amades.
6. A la recerca d'una nova teatralitat: Innovant la tradició.
7. Ecos de la Patum. Posada en escena de l'evocació d'un sentiment.
8. La marxa dels vigatans, l'espectacle d'uns fets històrics al servei del país.

6. AVALUACIÓ:

L'avaluació de la matèria respon als principis d'avaluació continuada. Els principals elements contemplats per avaluar el aprenentatge de l'alumne seran l'assistència, la participació activa i l'esforç en les activitats proposades.

Aulari CRTTT - Escola de Teixits
Plaça Indústria, sn
T 93 795 46 25 (Secretaria)
T 62 767 38 27 (Coordinació)
03860 Canet de Mar (Barcelona)

7. ORIENTACIONS BIBLIOGRÀFIQUES:

Histoire du Theatre dessiné	André Degaine
Il Potere e lo Spazio. La scena del Principe	Electa Editrice
El Carnaval	Julio Caro Baroja
Costumari català	Joan Amades
Guia de la España Magica	Juan G. Atienza
Les arrels llegendaries de Catalunya	Xavier Fabregas
Tradicions, mites i creencies dels catalans	Xavier Fabregas
Arte e potere. Le feste del rinascimento	Roy Strong
España fiestas y ritos	Cristina Garcia Rodero
Princely Feasts and festivals	Bryan Holme
Lo spettacolo del Medioevo	Bryan Holme
Carnaval ou la Fete à l'envers	Daniel Fabre
L'escenografia catalana	Isidre Bravo
Rito e mito della maschera. L'opera dei Sartori	Paola Pizzi
I Clown	Federico Fellini (Cappelli editore)
Le origini del Teatro Italiano	Toschi
Il teatro del Bauhaus	Einaudi
Manuale minimo dell'attore	Dario Fo
Il significato dei colori	Lia Iuzzato, Renata Pompas
El teatre d'ombres arreu del món	Institut del Teatre
Creation Myths	David MacLagan
Il linguaggio della dea	Marija Gimbutas
L'opera di Pechino	Renata Pisu
Il Libro del Kabuki	
Le Coque	
Punto y linea sobre el plano	Kandisky
Bauhaus	Ed. Jeannine Fiedler, Peter
Feiebend	
Artefactes parateatral	J.J. Guillén
El Quijote según Scaparro	Daniela Aronica
Patum!	Albert Rumbo
Fabià Puigserver.	Guillem-Jordi Graells i Antoni
Bueso	
La Escena callejera (1960-1984)	Xarxa Teatre
De la mano de Federico	Lluís Pasqual
Castells i Planes	Damià Barbany
Theatre of wonder: 25 years in the heart of the beast	Sheeyi